Huisartsenwachtpost of spoedgevallendienst: hoe beslist de patiënt? Onderzoek van de invloed van omgevingsfactoren

Haio: JOORDENS Pieter Joordens , KUL
Promotor: SCHOENMAKERS Birgitte , KUL
Praktijkopleider: CORNELISSEN Ria

Context: Medische hulp buiten de kantooruren om wordt in België verstrekt door 2 diensten: de huisarts van wacht, al dan niet in een gecentraliseerde huisartsenwachtpost (HWP), en de spoedgevallendiensten van ziekenhuizen. Beiden zijn voor de patiënt direct toegankelijk, zonder de noodzaak van verwijzing zoals in enkele ons omringende landen wel zo is. Hierdoor is de keuze aan de patiënt om de juiste zorgverlener te kiezen voor zijn medisch probleem. Het aantal Belgen dat rechtstreeks naar de spoedgevallen gaat neemt jaar na jaar toe (KCE) ondanks de 70 HWP's die de laatste jaren werden opgericht. Het is nog weinig gekend welke factoren bepalen of een patiënt de huisarts van wacht of de spoedgevallendienst consulteert voor medische hulpverlening buiten de reguliere werkuren van de huisarts. Wanneer hiervoor factoren geïdentificeerd zijn, kunnen deze als aangrijpingspunten gebruikt worden om de Vlaamse bevolking te sensibiliseren.

Onderzoeksvraag: Welke omgevingsfactoren bepalen hoe een patiënt zijn keuze maakt tussen de huisartsenwachtpost en de spoedgevallendienst buiten de reguliere openingstijden van de huisartsenpraktijk om?

Methode: er werd gezocht naar beschikbare literatuur met als zoektermen 'out?of?hours service', ' emergency department', 'general practitioners cooperative', 'huisartsenwachtpost', 'wachtpost', 'wachtdienst', 'spoedgevallendienst', 'spoedgevallen', 'spoed'. Daarnaast werden persberichten in Belgische vaktijdschriften alsook in de media meegenomen in het literatuuronderzoek. Op basis van de resultaten hierin werd een vragenlijst opgesteld. Er werd een cross?sectioneel observationeel cohortonderzoek uitgevoerd, waarbij bezoekers van de spoedgevallendienst van het Mariaziekenhuis te Overpelt en de Noord Limburgse huisartsenwachtpost bevraagd werden via een enquête. Enkel patiënten die medische hulp zochten tijdens de openingstijden van de HWP werden bevraagd, zowel voor patiënten die op de spoedgevallen kwamen als op de HWP. De vragenlijst werd afgenomen tussen december 2018 en januari 2019. De enquête bevatte een korte uitleg over het onderzoek met een informed consent tot deelname. Vervolgens werden vragen betreffende algemene informatie over de patiënt, klachtspecifieke vragen en vragen/stellingen over omgevingsfactoren die in de keuze meespelen gesteld, en tot slot enkele fictieve casussen voorgesteld. De vragenlijst werd op papier alsook digitaal ter beschikking gesteld. De resultaten werden geanalyseerd via een uni?, bi? multivariate regressieanalyse met Microsoft Excel 2018 en SAS 9.4.

Resultaten: 607 enquêtes werden ingevuld, waarvan er 421 bruikbaar waren voor analyse. Patiënten die de afstand belangrijk vinden in hun keuze gaan sneller naar de dienst spoedgevallen (P=0.043). Patiënten die denken dat een huisarts hen niet kan helpen (p

Conclusie: Er zijn slechts een paar aflijnbare voorspellers voor de keuze uit dit onderzoek gebleken. Enkele vanzelfsprekende factoren zijn wel significante voorspellers, zoals de inschatting of een huisarts zal kunnen helpen met het huidige probleem, alsook het belang van de afstand naar de hulpdienst. Echter staat slechts een beperkt aantal personen achter co?locatie van HWP en spoedgevallendienst. Het 1733?project lijkt voor veel mensen een welgekomen hulpmiddel te zijn ter ondersteuning in hun keuze.